

עין משפט
נר מצוה

כג:

כשאִינֶה ראויה לגר אינֶה קרויה נְבִילָה והאִי טעמא שׂיך צִין למגע צִין למשא וטומאה קלה היא טומאת אוכלין למנות צו ראשון ושני ומאִינו לשון טומאה חמורה וקלה יִטָּ (בדבר) על זה בכריתות (דף כה). ובגדה צפרק צא סימן (דף ג:) גבי גוזל שנפל לגת:

אחת זו ואחת זו עד כִּצְבָב. אִין לפרש דטעמא דרבי יוחנן

יִי ובשר צדה טריפה לא תאכלו לכלנ תשליכון אותו דהאיא אכילה יִיטָּ לכלנ קיימא אלא יִש לפרש מדכתיב (מלכים ב ט) ואת איצנל יאכלו הכלבים צחלק זרעאל אלמא אכילת כלבים שמה אכילה ומינה מוכח צפ"צ דוצחים (דף לא). דחשז ע"מ שיאכלוהו הכלבים למחר הוי פיגול: **ואידך** צִמְעוּשִׁי סרוחה (ח) **מעיקרא** יִטָּ דרבי יוחנן. ומינה דממוך סוגיא דפ' צמרא דמס' ע"ז (דף סז): משמע לר' יוחנן דספרושה מעיקרא לא צריכא קרא למעוטי פ' דצהאיא דקאמר רבי יוחנן טעמו וממשו ילא ואמר רב כהנא מדברי כולן נלמד נותן טעם לפגם מותר דמוקי לה התם כר' שמעון ומפרש טעמא דר' שמעון מהאי קרא דרראייה לגר וקאמר ואידך כלומר מאן דאסר טעם לפגם האוה למעוטי סרוחה מעיקרא ואידך כלומר ר' שמעון סרוחה מעיקרא לא צריך קרא וי"ל דלענין אסור אכילה ודאי לא צריך קרא יט מעיקרא עפרא הוא אצל לענין טומאה הוה אמינא דמיטמא דאע"ג דלא חוץ לאכילה מידי דהוה אשך ושכבת זרע ויצי:

תנן התם. צמסכת מעשרין (פ"ו מ"ג) רבי יטא אליעזר אומר ציר טהור פירש צקונטרס כגון שהשיקו צמים והדין עמו דצִיר של עמי הארץ מיירי האל כדמוכח שמעתא רישא דהך משנה ואי אפשר לומר שיחא טהור צלא השקה יצִי דסתמי' הוי רוצא ציר ולא צר קבולי טומאה הוא דלא אמרן לעיל דצעו השקה (ועוד מדתנא ציר טהור ולא תנא ציר יט) טמא שנטרה צהשקה):

שנפלא רחובו מים כִּזִּ שהוא טמא. כדמפרש נחשדו עמי הארץ לערב מחנה מים צִירין וכי נפל ציה כל שהוא מלא מין את מינו ורבו מים על הציר וטמא ולמאן דלית ליה טומאה שצטלה חזרה ונגערה מוקי יח ליה שנפלו ציה לאחר השקה מי עס הארץ כל שהוא כפ' צקונט' יט והך דפי' מים של עס הארץ ולא פירש מים טמאים משום דמתני' קתני מים סתם וא"ת ולמאן דמוקי לה

שנפלו צו מים של עס הארץ פשיטא דטמא כמו מתחלתו דצעי השקה דמאיזה טעם צעי השקה מתחלתן אי רוצא ציר הא יטא אמרו לעיל דמיעוטא מים צטלי להו צרוצא וצלא השקה נמי טהור אלא חיישינן דלמא רוצא מיא ומהאי טעמא גופיה יטנ נפלי ציה לאחר השקה מים טמאים כל שהוא הרי מים טמאים הללו חוזרים ונטמאין אותן מים הטהורים ואי לאשמעינן היא גופה דציר של עס הארץ צעי השקה צפירוש הוא ליה למיתני הלוקח ציר מעס הארץ משיקו צמים וטהור פ' וי"ל דלא דמי סופו לתחלתו דס"ד מתחלתו נעשה הציר כמים טמאים לא ילא מחזקת טומאה על ידי שנתלה לומר שהמים הם מעט אצל הכא פ' השקה דמה נפשך טהור הוא אמינא יטא דשנפלו לו טמאים כל שהוא משום חששא דשמא מים רוב לא נוציאנו יטא מחזקה והשתא למאן דמוקי האי כל שהוא מים טמאים פ' הוא יטא ודייק מינה דהיא אדרבי אמינא ר"ש פ' סבר יטא כמאן דאמר טומאה חמורה עד לגר דלדידיה לא צריקן לטעמא דציעול צירוב וכמו שפירש' לעיל דכל טומאת נבילה קרי טומאה חמורה אפי' טומאת מגע אי נמי לא חשיב פלוגמא כיון דלא נחלקו עליו צהדיא צאותו דצר עצמו יט: **משנת** רבי אִיעִזר בן יַעקב קב וגקי. אע"פ שיש מקומות שפוסק הלכה כר' אליעזר צן יַעקב כדאשכחן צריש הדר עס הנכרי (עירובין דף קד סב:) ורב גופיה צפרק הצא על יצמחו (יצמות דף קד ס.) יִש פִּילָּ דלא מסתצר כותיה לפיכך הוצרך לפסוק הלכה: ופלוגמא

הלוקח בהמה פרק שלישי בכורות

אצל טומאה קלה של מגע מטמא עד שחפסל מאכילת כלב ספיר פ' דזו אינֶה ראויה לגר להכי לא מטמאה צמשא ובמגע נמי לא דאמר' צדס הלידה נגע שהוא הרוצ: **הא חוץ לכלב** וטטמא צמשא קשיא לרבי ירמיה: **הסריחה מעיקרא**. כגון שנשתצרו

אצריה ממיס והתליעה ההיא אע"ג דחוץ לכלב לא מטמאה צמשא דהא מעולם לא ירדה לטומאת משא אצל אי מעיקרא חוץ לגר ונחתא לה טומאת משא תו לא סליק מינה יא עד שתיפסל מכלב. ואי קשיא לעיל נמי אלאי מוקמינן לה צקשיא הא הוה ליה לתרוי' להכי לא מטמא הך חררת דס צמשא דמעיקרא סרוחה היא ואפי' רבי יוחנן מודה צה תריך לאו סרוחה מעיקרא היא דהא חוץ לגר אגב אימייה כל זמן שהיתה צצטון והכי מוקי לקמן: ציר טהור. כגון שהשיקו מים שנפל לתוכו מים כל שהוא טמא כדמפרש נחשדו עמי הארץ לערב מחנה מים צִירין וכי נפיל ציה כל שהוא מלא מין את מינו ורבו מים על הציר וטמאים. ולמאן דלית ליה טומאה צצטלה חזרה ומיערה מוקי ליה שנפלו צו לאחר השקת מי עס הארץ כל שהוא: **עד למחא**. קרוצ למחיה: **טומאם משקין דרבנן**. צפ"ק דפסחים (דף טז:). **מתני'** **אין חוששין שמא צנה של אחרים היה**. שיהא הצא אחריו יט צכור ספק דנימא הך צמהה לא ילדה מעולם אלא וי שצהצה זו את צן חצירתה ואי משום דיש לה חלב הא איכא מיעוטא דחולצות אע"ג שאין יולדות הא ודאי לא אמרי' אלא ודאי צנה הוא ופטורה מן הצבורה: **מזביות**. צחורות שלא ילדו ויט אלא עכשיו: **אין חוששין שמא צנה של זו לא אצל זו**. דליחוש לכוחהו צספק צבורות אלא ודאי אוחס הכרוכים אצל המצבירות הוו צבורות וודאין ואותן הכרוכים אחר שאין מצבירות יט צוודלי אחר פשוטין וודאין: **גמ'** **קצ וגקי**. וי לא איצטריך לצר לאשמעינן. קצ וגקי מעט שלא הוצר אלא צמקומות מועטין ומה שאמר נקי הוא שהלכה כמותו: **עין דר'** יוסי צן המשולם ושער צכור צעל מוס הלכתא נינהו צמתני' נכד:

כח ומפרש לקמן: **לאו פלוגמא היא**. לא חשיבא פלוגמא וכיון דצמתני' לא פליגי עליה הלכתא כותיה: הלכה

אצל טומאה קלה של מגע מטמא עד שחפסל מאכילת כלב ספיר פ' דזו אינֶה ראויה לגר להכי לא מטמאה צמשא ובמגע נמי לא דאמר' צדס הלידה נגע שהוא הרוצ: **הא חוץ לכלב** וטטמא צמשא קשיא לרבי ירמיה: **הסריחה מעיקרא**. כגון שנשתצרו

אצריה ממיס והתליעה ההיא אע"ג דחוץ לכלב לא מטמאה צמשא דהא מעולם לא ירדה לטומאת משא אצל אי מעיקרא חוץ לגר ונחתא לה טומאת משא תו לא סליק מינה יא עד שתיפסל מכלב. ואי קשיא לעיל נמי אלאי מוקמינן לה צקשיא הא הוה ליה לתרוי' להכי לא מטמא הך חררת דס צמשא דמעיקרא סרוחה היא ואפי' רבי יוחנן מודה צה תריך לאו סרוחה מעיקרא היא דהא חוץ לגר אגב אימייה כל זמן שהיתה צצטון והכי מוקי לקמן: ציר טהור. כגון שהשיקו מים שנפל לתוכו מים כל שהוא טמא כדמפרש נחשדו עמי הארץ לערב מחנה מים צִירין וכי נפיל ציה כל שהוא מלא מין את מינו ורבו מים על הציר וטמאים. ולמאן דלית ליה טומאה צצטלה חזרה ומיערה מוקי ליה שנפלו צו לאחר השקת מי עס הארץ כל שהוא: **עד למחא**. קרוצ למחיה: **טומאם משקין דרבנן**. צפ"ק דפסחים (דף טז:). **מתני'** **אין חוששין שמא צנה של אחרים היה**. שיהא הצא אחריו יט צכור ספק דנימא הך צמהה לא ילדה מעולם אלא וי שצהצה זו את צן חצירתה ואי משום דיש לה חלב הא איכא מיעוטא דחולצות אע"ג שאין יולדות הא ודאי לא אמרי' אלא ודאי צנה הוא ופטורה מן הצבורה: **מזביות**. צחורות שלא ילדו ויט אלא עכשיו: **אין חוששין שמא צנה של זו לא אצל זו**. דליחוש לכוחהו צספק צבורות אלא ודאי אוחס הכרוכים אצל המצבירות הוו צבורות וודאין ואותן הכרוכים אחר שאין מצבירות יט צוודלי אחר פשוטין וודאין: **גמ'** **קצ וגקי**. וי לא איצטריך לצר לאשמעינן. קצ וגקי מעט שלא הוצר אלא צמקומות מועטין ומה שאמר נקי הוא שהלכה כמותו: **עין דר'** יוסי צן המשולם ושער צכור צעל מוס הלכתא נינהו צמתני' נכד:

כח ומפרש לקמן: **לאו פלוגמא היא**. לא חשיבא פלוגמא וכיון דצמתני' לא פליגי עליה הלכתא כותיה: הלכה

מסורת הש"ס

(א) חולין ע"א. (ב) [נע"ז סז: אימא דמילא]. (ג) מכשירין פ"ו מ"ג. (ד) מ"ס פ"ז. ז"ק. (ה) [יצמות כד: וש"צ]. (ו) אדר' יוסי צן המשולם גבי שער. ז"ק. (ז) לאו חלב. ז"ק. (ח) מעיקרא. אכילה דריי' קאמר ותימה. ז"ק. (ט) נ"א האי ועוד צ"ל קודם דהא אמרן לעיל (י) סתמא משמע שננטר צהשקה. ז"ק. (כ) אחר השקה דממה נפשך. ז"ק. (כ) הא דדייק מינה ר"ג. ז"ק. (כ) צפ"ק. רב.

הגהות הב"ח

(א) במשנה מן העניד סוככים אינן חושש שמא וכו' שחושש אינו חושש שמה: (ב) גמ' אילימא ארישא מפליג פליגי ר' ישמעאל: (ג) רש"י ד"ה אין חוששין וכו' חלל צמרה: (ד) ר"ה מצבירות וכו' ילדו עד עכשיו: (ה) ר"ח קד וגקי ואלו וכו' קצ מעט כ"ל ותיבת וגקי נמחק:

רבינו גרשום

ואידך. ר' יוחנן היהא לא תאכלו כל נבילה לגר למעוטי היבא דהחריץ מעיקרא קודם שתהא נבילה דלא איתחיו לגר היהא לא מיטמיא אבל איתחיו לגר לעולם טמא עד שחופסל לכלב: האי נמי איתחיו לגר מעיקרא אגב אימיה. דאי לא דלא איתחיו לגר היהא לא כשפשטה ודין הוא שחטמא אי לאו משום דאמרין דבטל צירוב: ציר טהור שאין רובו מים שאין צריך השקה כיון שפלי לתוכו מים כל שהוא טמא וצריך השקה: לערב מחצה מים בצירין וכיון דנפל בתוכו משהו מים הוי רוב מים ומקבל טומאה: ופלגא לא בטלי. דמיעוטא מים אמרן לעיל דבטלי צירוב אבל מחצה לא בטלי: אימא עד למחצה. כלומר עד קרוב למחצה מערב בצירין וזהאיי משהו שנפל משליקן למחצה ולא בטלי: וטומאת משקין דרבנן. דדרשין הכי לקרא וכל משקה אשר ישותה בכל כלי יטמא מאי יטמא הכשר. ולא טמאו אלא מדרבנן ולא גזרו רבנן אלא ברובא: אין חוששין שמא בנה של אחרת היה. זה שמניקה וזו לא ביכרה עריון אלא ודאי בנה הוא ופטורה מן הבכורה. וראה את המבכירות מיניקות. ואת שאין מבכירות נמי מיניקות. אין חוששין שמא בנה של זו בא לו אצל זו. והויין כולו ספק בכורות. אלא את שיונקות מן המבכירות הן הבכורות ודאין והשאר חולין וודאין: הלכתא בכוליה פירקין במתניין בין סתמא בין בחי תנא היכא דלית פלוגתא: אהייא. אמר הלכתא: אדר' אליעזר הא לא צריך למימר דקי"ל משנת ר' אליעזר בן יַעקב קב וגקי והלכתא כותיה: מיפילג פליגי בברייתא. כדאמר לקמן: זה אמרה רב חזא זמנא. לקמן:

כח א מיי' פט"ו מהל' טומאת אוכלין הל' ד: כב ב מיי' פ"ד מהל' צבורות הלכה ח טו"ע י"ד ס' טז טעף צ:

ל ג מיי' טס פ"ה הלכה ד טו"ע טס סעף ה':

תורה אור השלם

1. לא תאכלו כל נבילה לגר אשר בשעריך תחנהו ואכלה או מבר לזביר כי עם קדוש אתה לוי אלהיך: לא תבשל גיד בבליב: אמו:

מוסף רש"י

אחת זו ואחת זו עד לכלב. צין לטמא חלס וצין לטמא ארוליס היא ממהל' עד דחופסל מאכילת כלבים (עירובין ע"א).

שיטה מקובצת

אן איתחיו לגר כלל: פ מעיקרא לגר אגב: פ נמי וההוא פורחא הוי ליה [פלגא] ופלגא בפלגא לא בטלי אימא עד למחצה איבעית אימא לעולם מחצה טומאת: פ אחרת. עיין (לעיל דף כ ע"ב) בחז"י ובמסכת (ענינה דף ק' ט) פ אצל זו ושמא בנה: פ תיבות נחמן משמיהו דרב נחמן: פ ארישא מיפילג פליגי: פ מיפילג פליגי: פ מקיל דפולגותיה דברייתא לא:

פ תיבת דרב נחמן: פ מיה טומאת עד שחופסל לכלב: יט ספק בכור דנימא: יט ילדו עד עכשיו: יט תיבת בוריא נמחק: טס כמותי הס"ד ומה"ד פליגי בברייתא ומפרשי לקמן: טס וקלה נזכר על זה בפרק דם שחיטה בכריתות: יט יוחנן מוכריב וכשר: יט אכילה לאו אכלב קיימא: יט מעיקרא פ' ר' יוחנן: יט למעוטי ובהאי דקאמר: פאן דנימא ודאמר רבא מדברי: יט קרי לטרוחה מעיקרא דנפרא בעלמא הוא: פאן אליעזר בן יַעקב אומר: פאן השקה מטעם דסתמי: פאן ציר סתם משמע שטורה בהשקה: פאן מוקי לה: פאן צקונטרס והא דפי' פאן הא אמרן לעיל דמיעוטא מים בטלי להו ברובא: פאן גופיה אי נפלי פ וטהור וממילא (לא) שמעינן דאין נפל לתוכו מים טמאים לאחר השקה דטמא מאווחו טעם דבעי השקה צי מהר"ש ו"ל: (א) אימא דצשנפלו רב גרים טמאים: פאן נוציאנן מחזקת טהרה והשתא: פאן הוא דייק מינה: פאן מים בצירין כלומר: פאן רוב מים לא: פאן גס עכשיו לא הוה מטמא בשביל מים: פאן דשליא בבית ואין לומר: פאן טפי דמדמצריך טעמ' דבטולי צורה אלאמא דאפי' לר' שמעון: פאן סבר כבד פרא דאמר: פאן עצמו ועי"ל דההיא גדרה שייכא למילתא דראב"י דלא איירי כלל בטומאת מגע ומשא במתני' אלא בברייתא דרי חייא: פאן יש מקומות דלא:

